

Forløb med faglige fokuspunkter

Undervisningsguide til dansklæreren

Hvis du bruger opgaven *Hærværk* som undervisning, kunne de faglige fokuspunkter for eksempel være:

INDHOLD

- ⊙ Slogan med slag i

SPROG

- ⊙ Den beskrivende fremstillingsform
- ⊙ Argumenter med logos og patos

FORM

- ⊙ Kreativ med modaliteterne

⊙ Slogan med slag i

Et af opgavekravene er, at eleverne skal formulere et slogan, der understøtter dit budskab. Slogan har før været en med som opgavekrav til prøven (*Det fede ved mit fag*, fp9 maj 2022).

Det vil sige, at eleverne her skal lege med sproget. Det kan godt tage lidt tid at få hul på den kreative åre, men når man først er kommet i gang, er det faktisk ret sjovt.

FORSLAG

1

Tal med klassen om, hvad der kendetegner et godt og effektivt slogan, og hvordan det kan bruges til at understøtte et budskab: Hvorfor det betyder noget, at man passer på fællesområderne i skolen.

Vis gerne eksempler på kendte slogans fra reklamer eller kampagner. Diskuter, hvad der gør dem effektive (kort, præcist, huskerbart, følelsesladet eller logisk appel). Fremhæv, hvordan slogans ofte bruger ordspil, gentagelser eller stærke billeder for at påvirke modtageren.

2

Lav en fælles brainstorm og lad eleverne i mindre grupper udarbejde 2-3 forslag til slogans, der kunne ramme målgruppen og passer til kampagnens budskab.

Eleverne kan stille spørgsmål som: Hvordan kan vi tale til vores kammerater uden at skælde ud? Hvilke følelser eller billeder kan få folk til at reagere positivt? Hvilket budskab er det vigtigste for kampagnen?

Lad dem præsentere deres forslag og tal om, hvordan forslagene:

- understøtter budskabet (mod hærværk og for et bedre skolemiljø)
- appellerer til målgruppen (udskolingselever)
- er let at huske (kort og præcist)
- brugen enten logos (fornuftsbaseeret appel) eller patos (følelsesbaseeret appel)

I kan evt. teste effekten af elevernes slogan-forslag på andre elever i udskoling. Giv dem muligheden for at få feedback og reflektere over, hvordan modtagerne reagerede på deres slogan. Dette kan gøres ved en lille spørgeskemaundersøgelse eller simpel feedback i klassen.

🎯 Den beskrivende fremstillingsform

Et af opgavekravene er, at eleven skal beskrive, hvordan hærværk er et problem på skolen.

Det vil sige, at eleverne skal lære, hvordan de kan bruge beskrivende sprog til at give læseren et klart billede af en situation eller et problem.

I artiklen, der er tilknyttet opgaven som en ressource, nævnes der flere beskrivende eksempler.

FORSLAG

1

Brug 🖼️ **BESKRIVEBLOMSTEN** til at vise eleverne, hvordan man på flere forskellige måder kan udtrykke sig beskrivende, hvor man nærmest maler billeder med ord.

2

Lad eleverne gå rundt på skolen i mindre grupper og dokumentere eksempler på hærværk (graffiti, ødelagte møbler, beskadigede toiletter osv.). De kan tage billeder eller lave noter om, hvad de ser.

Diskutér efterfølgende, hvordan de vil beskrive disse eksempler i deres tekster. Fokusér på at bruge sanseindtryk (hvad ser de, hvad lugter de, hvordan føles omgivelserne?) og fakta (hvad er ødelagt, hvor længe har det stået sådan?)

3

Lad eleverne skrive korte beskrivelser af det hærværk, de har set på skolen. På den måde træner du eleverne i at skrive en klar og præcis beskrivelse af, hvordan hærværk er et problem. De små tekststykker gemmer I til eleverne skal skrive selve teksten. På den måde har de lavet noget på forhånd, hvilket vil gøre selve teksten nemmere at skrive for langt de fleste.

Lad eleverne give hinanden feedback. De kan fx komme ind på:

- Er beskrivelserne klare og præcise?
- Bruger de relevante detaljer for at beskrive problemets omfang?
- Er sproget levende nok til, at læseren kan "se" hærværket for sig?

4

Lad eleverne overveje, hvordan forskellige grupper på skolen oplever hærværk: Hvordan beskriver en lærer det? En pedel? En ny elev? De kan evt. lave interview med nogle af disse personer på skolen.

Eleverne kan derefter skrive en beskrivelse fra en af disse perspektiver, som de ville kunne bruge i deres tekst.

Argumenter med logos og patos

Eleverne skal forstå forskellen på logos (fornuftsbasert appel) og patos (følelsesbasert appel), og hvordan de kan bruges til at påvirke en målgruppe.

LOGOS er appellen til fornuften. Her handler det om logiske argumenter, fakta og beviser, statistikker, konkrete forslag og praktiske konsekvenser af hærværk. For eksempel: "Hærværk koster skolen 20.000 kr. om året, som kunne være brugt på nye bøger".

PATOS handler om at appellere til følelser. Det kan være at skabe medfølelse, vrede, skam eller fællesskab ved skabe et ønske om at tage del i løsningerne. For eksempel: "Vi har alle en rolle i at beskytte vores skole. Forestil dig, hvor meget bedre det ville føles at gå ind i et rent, velholdt klasselokale hver dag."

FORSLAG

1

Lav en brainstorm enten i klassen eller i mindre grupper, hvor I kommer med forslag til, hvordan hærværksproblemet kunne løses.

Konkrete løsninger kan være alt fra overvågningskameraer, til flere voksne på gangene eller belønningssystemer for de elever, der passer på skolen m.fl.

Tal om hvordan man kunne argumentere for disse forslag ved hjælp af logos og patos.

LOGOS: Hvilke fakta, data eller rationelle argumenter kan de bruge til at bevise, at deres løsning vil fungere?

PATOS: Hvordan kan de få andre elever til at føle, at de har et ansvar for at passe på skolen, eller få dem til at føle stolthed over deres skole?

2

Lad eleverne skrive en dette afsnit, der skal indgå i teksten, hvor de skal præsentere deres løsning mod hærværk og bruge både logos og patos til at overbevise deres modtagere.

Tekststrukturen i dette afsnit kunne være:

INDLEDNING

Introducér problemet (hærværk på skolen).

HOVEDDEL – LOGOS

Præsenter den foreslåede løsning med logiske argumenter og fakta. For eksempel, hvordan et overvågningssystem kan reducere hærværks-hændelser.

HOVEDDEL – PATOS

Appellér til målgruppens følelser. Beskriv de positive følelser ved at passe på skolen, og hvordan alle kan bidrage til at skabe et bedre skolemiljø.

AFSLUTNING

Optrap appellen ved at understrege, hvorfor det er vigtigt at handle nu, og hvordan løsningen vil skabe en mærkbar forskel for alle.

Kreativ med modaliteterne

Eleverne skal til prøven vise, at de kan anvende *forskellige modaliteter sikker og hensigtsmæssigt* med det formål at skabe sammenhæng i teksten.

I praksis betyder det blandt andet at kunne udnytte de layoutmæssige muligheder, der er i det skriveprogram, som de anvender.

Det kan fx være at anvende:

- skriftstørrelser og skrifttyper
- fed, kursiv, understregning, farver
- margen, spalter, linjeafstand
- punktstilling med tal, prikker eller bogstaver

For at kunne lave:

- venstrestillet margen til fx dato
- tydelig markering af overskrift
- tydelige afsnitsmarkeringer enten ved mellemrum eller indryk
- evt. forskellige designs, der er inkluderet i det skriveprogram, de anvender

FORSLAG

1

Tal med eleverne om, hvilke formater som en kampagnetekst kunne udgives i: et stykke A4-papir/mail/brev, en flyer/brochure/folder, som plakat eller andet?

2

Giv eleverne en tekst med et neutralt budskab om hærværk, som de derefter skal "genfortolke" ved at ændre typografien og layoutet.

Lad dem eksperimentere med, hvordan forskellige valg af skriftstørrelse, -stil og opsætning (fx placeringen af billeder og tekst på siden) kan påvirke modtagerens oplevelse af teksten. Eleverne kan skabe forskellige versi-

oner med forskellige typografier og layout for at se, hvordan det (måske) ændrer opfattelsen af budskabet.

3

Få eleverne til at udforme deres slogan multimodalt med brug af skrifttyper, farver og tekststørrelser m.m. Lad dem sammenligne deres multimodale valg og dermed få mulighed til at lære af hinandens arbejde. De kan evt. reflektere over, hvordan valg af farver, skrifttyper og billeder understøtter eller måske ændrer budskabet.

Organisering af skriveprocessen

FØR ELEVERNE SKRIVER

Brug en eller flere af øvelserne fra **Lær at afkode opgaverne til prøven**

Forbered teksten ved at arbejde med de udvalgte faglige fokuspunkter:

- ⊙ Slogan med slag i
- ⊙ Den beskrivende fremstillingsform
- ⊙ Argumenter med logos og patos

MENS ELEVERNE SKRIVER

Du kan enten lade eleverne forberede og skrive teksten, som I plejer.

Eller du kan også prøve denne skrivestrategi: Makkerparskrivning.

Der er mange fordele ved at lade eleverne skrive en tekst i makkerpar. Dels giver det mulighed for, at eleverne kan hjælpe hinanden med indhold og formuleringer, og dermed bane vejen for, at de i højere grad skriver på en overvejelse fremfor en indskydelse.

En anden klar fordel er, at du som lærer, kun får en halvt så mange tekster, som du skal forholde dig til. Smart, ikk!

EFTER ELEVERNE HAR SKREVET

Brug **SPROGVASKMANUALEN**, når eleverne skal lave den sidste korrektur. Du finder en videoguide til eleverne på skriveklar.gyldendal.dk til hvordan de skal bruge manualen.